

Dokumenttype	NOU 1993:12			Dokumentdato	1993-03-03
Tittel	Tid for barna				
Utvalgsleder	Bakken, Anne-Lise				
Utgiver	Barne-og familiedepartementet				
Oppnevnt	1992-09-11	Sider	84		
Kapittel	1 Utvalgets oppnevning og mandat				
	1.1 Oppnevning og sammensetning				
	1.2 Mandat				
	1.3 Bakgrunnen for arbeidet				

Utvalgets oppnevning og mandat

1.1 OPPNEVNING OG SAMMENSETNING

Ved kongelig resolusjon 11. september 1992 ble det nedsatt et utvalg som skulle utrede hvordan småbarnsforeldre skal kunne ta ut deler av foreldrepermisjonen i form av kortere arbeidstid.

Utvalget fikk følgende sammensetning:

Næringsdrivende konsulent Anne-Lise Bakken, Visjon 2000, leder

Nestleder Esther Kostøl, Landsorganisasjonen i Norge

Sekretær Bjørn Willadssen, Landsorganisasjonen i Norge

1. nestleder Fritz P. Johansen, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

2. nestleder Ada Schreiner, Akademikernes Fellesorganisasjon

Konditormester Otto Geheb, Næringslivets

Hovedorganisasjon

Avdelingssjef Olaf Stene, Næringslivets

Hovedorganisasjon

Leder for lønns- og personalutvalget Erik Bartnes,

Kommunenes Sentralforbund

Rådgiver Anne-Birgitte Kverum, Arbeids- og

administrasjonsdepartementet

Som sekretær for utvalget ble oppnevnt rådgiver Hanne

Koll Larssen, Barne- og familiedepartementet.

Førstekonsulent Einar Bye, Barne- og

familiedepartementet har deltatt i møtene og bistått utvalget i arbeidet.

Rådgiver Anne-Birgitte Kverum, Arbeids- og

administrasjonsdepartementet, bad i januar 1993 om å bli fritatt

for arbeidet i utvalget på grunn av overgang til annen stilling. I

hennes sted ble rådgiver Toril Roscher-Nielsen,

Administrasjonsdepartementet, oppnevnt.

1.2 MANDAT

Utvalget ble gitt følgende mandat:

"Utvalgets hovedoppgave er å fremme forslag til ordninger for å kunne veksle om deler av den samlede fødselspermisjonen som blir etablert gjennom forslaget om utvidelse av foreldrepermisjonen til 52 uker med 80 % lønnskompensasjon til en lønnskompensasjon av tilsvarende samlet størrelse ved uttak av permisjonen i form av kortere daglig eller ukentlig arbeidstid. Det må også kunne vurderes omveksling til andre nivåer av lønnskompensasjon enn 100 pst og 80 pst.

Utvalget må vurdere både forholdet til

trygdelovgivning, praktiske sider ved trygdeutbetalingen,

arbeidsmiljølovens bestemmelser og andre praktiske og

lovmessige forhold. Utvalget må vurdere hvorvidt rettigheten

skal være begrenset til bestemte modeller eller ha en generell karakter. De vilkår som må settes for at uttaket av rettigheten ikke er en urimelig belastning i forhold til arbeidsplassen må presiseres nærmere. Konsekvenser for små og mellomstore bedrifter vurderes særskilt, herunder om deres spesielle situasjon skal tilsi særlige løsninger.

Grunnlaget for utvalgets arbeid vil være en omveksling av en del av den permisjonsrettighet som etableres med 52 uker. Utvalget bør likevel utrede hvorledes de systemer som foreslås også skal kunne anvendes ved en eventuell utvidelse av rettighetene, f. eks. som følge av forhandlinger mellom partene i arbeidslivet.

I arbeidet må utvalget legge vekt på at begge foreldre skal likestilles i sine muligheter i arbeidslivet og til å utøve sitt omsorgsansvar.

Utvalget må legge fram hele eller deler av sin innstilling senest 15 februar 1993 med sikte på at det før utvidelsen 1 april 1993 kan tas standpunkt til hvordan hovedtrekkene i permisjonsretten skal kunne tas ut.

Det forutsettes at utvalget vurderer økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene, samt at utvalget i sine tilrådninger ikke går ut over rammen av de totale utgifter til fødselspenger som bevilges over statsbudsjettet."

1.3 BAKGRUNNEN FOR ARBEIDET

I foredraget til den kongelige resolusjonen av 11. september 1992 fremgår det at det er en viktig samfunnsoppgave å gi barn trygge og gode oppvekstvilkår, samtidig som både menn og kvinner kan delta i arbeidslivet. Gjennom lengre tid har det vært reist ønsker om å få innført ordninger som gjør det lettere å kombinere arbeidsinnsats med omsorg for egne barn. I Langtidsprogrammet for 1990-93 (St meld nr 4 for 88-89) formulerte regjeringen Brundtland målet slik (jf s 32, pkt 3):

"For å bedre familiens muligheter til å gi de aller yngste nærhet og omsorg, går Regjeringen inn for at den lønnede foreldrepermisjonen etter hvert utvides til ett år. Det beste er at foreldrene selv kan ta omsorgsansvaret i hjemmet det første året. For å styrke farens plass i barnets liv, er det viktig at han allerede det første leveåret deltar i barneomsorgen. En del av foreldrepermisjonen bør derfor forbeholdes faren. Om foreldrene ønsker det, skal de kunne ta ut deler av foreldrepermisjonen som redusert daglig arbeidstid over et lengre tidsrom, framfor å ta sammenhengende permisjon".

Betydningen av slike reformer og en tidfesting av når de kunne gjennomføres, ble tatt opp av Landsorganisasjonen i Norge og andre arbeidstakerorganisasjoner våren 1992. På denne bakgrunn ble det redegjort nærmere for Regjeringens politikk på området gjennom brev fra statsministeren til LO av 9. april 1992. Brevet har følgende ordlyd:

"TILTAK SOM GJELDER BARNEFAMILIENE

Regjeringen viser til kravene Landsorganisasjonen i Norge har reist i årets tarifforhandlinger. Regjeringen legger i sitt arbeid, i samsvar med langtidsprogrammet, stor vekt på barnefamilienes situasjon og barnas oppvekstvilkår. Bl.a. er barnehageutbyggingen trappert markert opp, barnetrygden og spesielt småbarnstillegget har fått en betydelig reell økning og den lønnede fødselspermisjonen økte fra 1 april 1992 til 42 uker med 80 pst. lønnskompensasjon. Situasjonen i norsk økonomi og de store underskuddene på

Statsbudsjettet, gjør at det er et begrenset handlingsrom i budsjettpolitikken. Regjeringen må derfor foreta en streng prioritering der mulige sosiale reformer må veies opp mot hverandre og mot andre viktige tiltak.

Dersom det blir anbefalt et forhandlingsresultat som sikter mot en bedret konkurransevne og dermed økt sysselsetting, er Regjeringen likevel innstilt på å foreslå viktige reformer for barnefamiliene. På en slik bakgrunn vil Regjeringen i den kommende stortingsmelding om likestilling og i budsjettet for 1993 foreslå overfor Stortinget en videre utvidelse av fødselspermisjonen allerede fra 1 april 1993. En vil foreslå at den samlede permisjonstida økes til 52 uker med 80 pst. lønnskompensasjon, alternativt 42 uker med 100 pst. kompensasjon. Av hensyn til fedrenes mulighet for aktivt å ta del i omsorgen av barnet, bør 4 uker av denne permisjonstida forbeholdes disse. Utvidelse av fødselspermisjonen skal også gjelde forholdsvis ved adopsjon.

Videre tilsier forebyggende medisinske hensyn for moren og det ufødte barnet at svangerskapspermisjonen - morens lønte permisjonsrett før fødsel - utvides fra to til tre uker.

Regjeringen har merket seg LOs krav om fleksibel arbeidstid for småbarnsforeldre. Videre at LOs mål ved dette tariffoppgjøret er å få til en avtale om rett til å ta ut deler av fødselspermisjonen - permisjon etter fødsel - i form av kortere daglig/ukentlig arbeidstid for å lette situasjonen for yrkesaktive småbarnsforeldre.

Regjeringen er enig med LO i at denne gruppen er hardt presset både økonomisk og på tid, og vil positivt bidra til å bedre situasjonen for denne gruppe.

Regjeringen er innstilt på, sammen med arbeidslivets parter, å foreta et utredningsarbeid om disse spørsmål.

Økonomiske konsekvenser og praktiske sider ved ulike ordninger, herunder et mer fleksibelt uttak av fødselspermisjon, må gjennomgå og vurderes.

Arbeidet skal ha en fremdriftsplan som sikrer at en kan ta standpunkt til eventuelle uttak av fødselspermisjon i form av kortere daglig/ukentlig arbeidstid før ny utvidelse av fødselspermisjon i 1993. Disse spørsmål vil også bli omtalt i meldingen til Stortinget."

I St. meld. nr. 70 (1991-92) Likestillingspolitikk for 1990-åra som ble lagt frem 11. september 1992, fremgår det at det legges opp til en drøfting av ordninger som kan gi småbarnsfamiliene større valgfrihet og mer fleksibilitet i skjæringsfeltet mellom ute- og hjemmearbeid og at dette skal utredes nærmere av et offentlig utvalg med bred representasjon fra partene i arbeidslivet.

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning og mandat

1.4 Hovedlinjene i arbeidet

1.4.1 Definisjoner

1.4.2 Presiseringer

1.4 HOVEDLINJENE I ARBEIDET

Utvalget har avholdt 8 møter. Sekretæren har foretatt en studiereise til Stockholm, der hun hadde samtaler med Sosialdepartementet og Riksfrskringsverket.

Etter utvalgets mandat er hovedoppgaven å fremme forslag til ordninger for å kunne veksle om deler av den samlede fødselspermisjonen som blir etablert gjennom forslaget om utvidelse av foreldrepermisjonen til 52 uker med 80 % lønnskompensasjon til en lønnskompensasjon av tilsvarende samlet størrelse ved uttak av permisjonen i form av kortere daglig eller ukentlig arbeidstid.

Utvalget har tolket mandatet slik at det skal fremmes forslag til en ordning der det åpnes for adgang til å disponere en del av de opptjente fødselspenge rettigheter i form av delvis uttak av fødselspenger kombinert med nedkortet arbeidstid i form av permisjon.

Stønadsperioden for fødselspenger utgjør med virkning fra 1. april 1993 42 uker med 100 % sats eller 52 uker med 80 % sats. Adgangen til delvis uttak av fødselspenger i kombinasjon med nedkortet arbeidstid forutsetter at fødselspengeperioden kan strekkes over lengre tid uten at den samlede økonomiske ramme utvides.

Fødselspengeperioden etter folketrygdloven vil med virkning fra 1. april 1993 regnes fra det tidspunkt kvinnen slutter i arbeid - senest 3 uker før fødselen. Dersom hun helt eller delvis unnlater å benytte retten til fødselspenger før fødselen, forkortes stønadsperioden tilsvarende. Videre skal kvinnen av medisinske grunner motta fødselspenger de første seks ukene etter fødselen. Dette innebærer at tilsammen 9 uker må tas ut som heltidspermisjon av kvinnen. Utvalget finner at det innenfor denne perioden ikke bør åpnes adgang til å disponere fødselspengene i kombinasjon med delvis gjenoptakelse av arbeidet.

Med virkning fra 1. april 1993 innføres en "fedrekvote" på fire uker av den totale fødselspengeperioden som i utgangspunktet er forbeholdt faren. De fire ukene vil etter hovedregelen bortfalle dersom faren ikke benytter retten til uttak. Heller ikke disse ukene bør etter utvalgets syn omfattes av den ordning som det fremmes forslag om.

1.4.1 Definisjoner

Utvalget har i sitt arbeid avdekket en uklar begrepsbruk og antar at dette har sammenheng med at retten til fødselspenger reguleres i folketrygdloven, mens retten til fri i forbindelse med fødsel reguleres i arbeidsmiljøloven.

Utgangspunktet for reformen er utvidelsen av fødselspengeperioden etter folketrygdloven. I folketrygdloven benyttes betegnelsen "stønadsperioden for fødselspenger". Loven tar utgangspunkt i at den som mottar fødselspenger ikke er i arbeid i fødselspengeperioden. Dersom moren går tilbake i full jobb uten at faren overtar omsorgen for barnet, gir hun samtidig avkall på sine opptjente fødselspenge rettigheter. Dette skyldes at fødselspengene skal erstatte arbeidsinntekten. Går hun tilbake i redusert stilling, vil de opptjente fødselspengene avkortet tilsvarende.

Folketrygdloven benytter ikke uttrykket permisjon.

Utvalget har derfor i sitt arbeid konsekvent benyttet betegnelsen "fødselspengeperioden" om den tid da det utbetales fødselspenger.

Uttrykket permisjon inngår derimot i arbeidsmiljølovens terminologi. Retten til permisjon etter arbeidsmiljøloven omfatter også arbeidstakere som ikke mottar fødselspenger. Permisjonsretten er med andre ord uavhengig av økonomisk kompensasjon.

I dagligtale benyttes betegnelser som "fødselspermisjon med lønn" eller "lønnet fødselspermisjon" og "lønnet foreldrepermisjon". Disse betegnelsene kan være misvisende, ettersom retten til permisjon og retten til fødselspenger som

anført ovenfor, er uavhengig av hverandre.

Andre uttrykk som har vært benyttet er "fleksibelt uttak av fødselspermisjon/foreldrepermisjon". Poenget er at det innenfor den samlede økonomiske ramme for fødselspengene skal åpnes adgang til delvis uttak av fødselspenger i kombinasjon med gjenopptakelse av arbeidet, uten at det skjer noen avkorting i de opptjente fødselspengerrettighetene.

Utvalget vil i det følgende benytte betegnelsen "delvis uttak av fødselspenger kombinert med delvis permisjon". Med "delvis permisjon" menes kortere daglig eller ukentlig arbeidstid.

Den del av de samlede fødselspengerrettighetene som kan tas ut i kombinasjon med delvis permisjon, har utvalget beregnet med utgangspunkt i folketrygdlovens fødselspengeperiode pr. 1. april 1993. Utvalget har valgt å kalle denne delen en "tidskonto".

1.4.2 Presiseringer

Utvalget har lagt til grunn at muligheten til delvis uttak av fødselspenger i kombinasjon med delvis permisjon også må gjelde dem som velger 42 ukers permisjon med 100 % lønnskompensasjon som utgangspunkt.

Videre har utvalget forutsatt at retten til delvis uttak av fødselspenger i kombinasjon med delvis permisjon også må gjelde foreldre som har krav på adopsjonspenger i forbindelse med adopsjon av barn under 15 år.

I følge mandatet skulle utvalget ha lagt frem hele eller deler av sin innstilling innen 15. februar 1993.

Etter avtale med Barne- og familiedepartementet ble fristen for å avgi innstilling utsatt til 1. mars 1993.

Utvalget avgir med dette sin endelige utredning.

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning og mandat

1.5 Utredningens oppbygning

1.5 Utredningens oppbygning

Kapittel 1 omhandler utvalgets oppnevning og mandat

I kapittel 2 presenteres utvalgets anbefalinger.

Utvalget har i kapittel 3 foretatt en gjennomgåelse av gjeldende lov- og regelverk på området. Hensikten med gjennomgåelsen har vært å kartlegge hvilke rettigheter foreldrene oppbærer etter gjeldende lovverk, og å skaffe oversikt over eksisterende avtaler som går ut over lovens regler. Det er spesielt redegjort for de lovendringer som vil tre i kraft 1. april 1993.

Utvalget redegjør også for fødselspermisjonsordninger i andre europeiske land, med spesiell vekt på den svenske ordningen.

I kapittel 4 har utvalget tatt opp problemstillinger i tilknytning til behovet for tilpasningsmuligheter mellom arbeidsliv og familieliv. Utvalget har ikke hatt tilstrekkelig tid eller ressurser til å foreta egne undersøkelser, men bygger på opplysninger fra Statistisk sentralbyrås tidsnyttingsundersøkelser og tidligere forskningsresultater.

I kapittel 5 presenteres utvalgets forslag til en tidskonto-modell. Presentasjonen viser hvordan modellen har tatt form nderveis.

Utredningens kapittel 6 tar spesielt opp fedrenes omsorgsansvar.

Kapittel 7 omhandler økonomiske- og administrative konsekvenser som følge av etableringen av en tidskonto-ordning. I kapittel 8 skisseres utvalgets forslag til lovfesting.

Kapittel 2 Utvalgets anbefalinger

2.1 Utvalgets anbefalinger

2.1.1 Utvalgets forslag til tidskonto-modell

2.1.2 Utvalgets forslag til lovhjemling av rettigheten

2.1.3 Fedrenes rettigheter

2.1.4 Forhold til trygdeutbetalingen

2.1.5 Evaluering

Kapittel 2

Utvalgets anbefalinger

2.1 Utvalgets anbefalinger

2.1.1 Utvalgets forslag til tidskonto-modell

Utvalgets hovedoppgave har vært å utrede muligheten for småbarnsforeldre til å forlenge fødselspengeperioden ved at deler av de opptjente fødselspengeperiodene tas ut over en lengre periode i kombinasjon med lønnsinntekter. Fødselspengene vil dermed gi foreldrene mulighet for kortere daglig arbeidstid eller færre arbeidsdager pr. uke uten tilsvarende inntektstap.

Utvalget har lagt vekt på å finne frem til en ordning som vil være praktisk gjennomførbar, der det er tatt hensyn både til arbeidstakerne og virksomhetene.

Utvalgets forslag er at det etableres en ordning der småbarnsforeldre over en periode kan velge uttak av fødselspenger i kombinasjon med delvis permisjon. En tilsvarende rett skal gjelde for adopsjonspengeperioden i forbindelse med adopsjon av barn under 15 år.

Det forutsettes at en del av den samlede fødselspengeperioden i folketrygdloven tas ut som hel permisjon og at de resterende ukene tas ut som delvis permisjon i kombinasjon med fødselspenger. Utvalget har valgt å kalle den del av fødselspengeperioden der det åpnes for et delvis uttak av fødselspenger i kombinasjon med delvis permisjon for en "tidskonto".

Utgangspunktet for beregningen av tidskontoens størrelse er den samlede fødselspengeperioden på 42 uker med 100 % fødselspengesats, eller 52 uker med 80 % av full fødselspengesats, som etableres 1. april 1993. Det følger av gjeldende rett at de 6 første ukene etter fødselen må tas ut av moren. Med virkning fra 1. april 1993 skal 3 uker før fødselen tas ut av moren og 4 uker av fødselspengeperioden forbeholdes faren. Utvalget legger til grunn at de ni ukene som er forbeholdt moren og de fire ukene som er forbeholdt faren ikke skal regnes med i tidskontoen. Tidskontoen vil etter dette maksimalt kunne utgjøre henholdsvis 29 og 39 uker.

Utvalget har i forbindelse med etableringen av en tidskonto-ordning lagt til grunn at muligheten for delvis uttak av fødselspenger kombinert med delvis permisjon må skje innenfor en tidsramme på to år. I tillegg kommer perioden med hel permisjon. Tidsbegrensningen er satt med tanke på at rettigheten,

dersom den oppbæres over lang tid, kan være med på å undergrave småbarnsforeldrenes, og i særlig grad kvinnenens posisjon i arbeidslivet. Det kan dessuten være hensiktsmessig å prøve ut en begrenset ramme i introduksjonsperioden ut fra hensynet til virksomhetenes tilpasningsmuligheter.

Den korteste tidsperioden for delvis uttak av fødselspenger kombinert med delvis permisjon, settes av praktiske grunner til 12 uker.

For å sikre tilstrekkelig fleksibilitet for den enkelte arbeidstaker og den enkelte virksomhet, foreslår utvalget at fødselspengene innenfor tidskontoen kan utgjøre enten 10 %, 20 %, 25 %, 40 % eller 50 % av inntektsgrunnlaget. Dette vil korrespondere med stillingsandeler på enten 90 %, 80 %, 75 %, 60 % eller 50 %.

Utvalget mener at den enkelte bør stå fritt til å velge hvor mange uker som kan "settes inn" på en tidskonto, innenfor de rammer utvalget skisserer.

Verdien på variablene i formelen må velges ut fra at perioden for delvis permisjon kombinert med delvis uttak av fødselspenger, ikke skal overstige 104 uker.

Lengden av perioden for delvis uttak av fødselspenger avhenger for det første av tidskontoens størrelse. Tidskontoen er det antall uker av den samlede fødselspengeperioden som kan tas ut i kombinasjon med delvis permisjon. Dernest følger det av formelen at perioden blir lengre desto høyere stillingsandelen er. Eksempelene nedenfor illustrerer dette:

Eksempel 1

En person har en tidskonto på 13 uker etter avviklet heltidspermisjon. Vedkommende velger å arbeide 50 pst stilling kombinert med 50 pst fødselspenger.

Eksempel 2

En annen person har valgt å avslutte heltidspermisjonen tidligere, slik at tidskontoen er på 20 uker. Vedkommende velger å arbeide sekstimersdag, dvs. 80 pst stilling.

Som ytterligere illustrasjon fremkommer det i tabellene nedenfor eksempler på hvordan fødselspengeperioden i kombinasjon med delvis gjenopptakelse av arbeidet kan strekkes ut i tid.

Tabellene synliggjør hvordan varigheten av den fleksible delen av fødselspengeperioden varierer i forhold til valg av nedkortet arbeidstid og tidskontoens størrelse.

Velger man 75 % arbeidstid i kombinasjon med 25 % uttak av fødselspenger, vil en tidskonto på 13 uker kunne disponeres over 1 år. En tidskonto på 13 uker vil tilsvarende kunne vare i et halvt år (26 uker), dersom man velger 50 % arbeidstid i kombinasjon med 50 % uttak av fødselspenger. Som det fremgår av tabell 2 er tidskontoenes størrelse identisk med tidskontoene i tabell 1. Det man oppnår ved å velge 52 ukers fødselspengeperiode med 80 % sats i forhold til 42 ukers fødselspengeperiode med 100 % sats, er dermed at perioden med hel permisjon forlenges.

Det kan imidlertid tenkes en kortere periode med hel permisjon enn 26 uker og en større tidskonto enn 26 uker. Tidskontoen må i så fall tas ut i kombinasjon med en stillingsandel på enten 50 % eller 60 %, for ikke å overstige tidsgrensen på 2 år.

2.1.2 Utvalgets forslag til lovhjemling av rettigheten

Mens folketrygdloven regulerer retten til stønad, regulerer arbeidsmiljøloven adgangen til fri i forbindelse med fødsel. Utvalgets forslag til tidskonto-ordning forutsetter dermed endringer i begge lovene. Utvalget foreslår at retten til delvis uttak av fødselspenger og adopsjonspenger reguleres i folketrygdloven, mens retten til delvis permisjon i forbindelse med fødsel og adopsjon lovfestes i tilknytning til arbeidsmiljøloven 31 om fri i forbindelse med fødsel og 32 om adopsjon.

Det er etter utvalgets syn en forutsetning at arbeidsgiver i god tid på forhånd sikres et varsel om at arbeidstakeren ønsker å ta delvis permisjon, slik at det blir mulig å foreta nødvendige tilpasninger som å tilsette vikar, foreta omplasseringer og endringer i administrative rutiner, lønnsberegningen etc. Arbeidsgiver må på sin side bidra til at avtale kommer i stand så fort som mulig.

Adgangen til delvis uttak av fødselspenger kombinert med nedkortet arbeidstid vil i hvert enkelt tilfelle kreve avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Arbeidstakers ønske forutsettes oppfylt så langt dette er mulig uten særlig ulempe for virksomheten. Spesielle hensyn må tas til mindre virksomheter, og ordningen må tilpasses virksomhetens arbeidstidsmønster og eksisterende skift- og vaktordninger.

Arbeidstaker vil for det første måtte inngå avtale med arbeidsgiver om graden av delvis permisjon og om ordningens varighet. Videre må det avtales hvordan permisjonen skal tas ut, eksempelvis hvilket tidspunkt på dagen, hvilken ukedag/ukedager etc. Det er dermed nødvendig å etablere hensiktsmessige avtalerutiner i loven.

Lovbestemmelsen må inneholde en prosedyre for konfliktløsning i de situasjoner det oppstår uenighet mellom partene om hvordan uttaket skal skje.

En regulering i arbeidsmiljøloven av adgangen til delvis permisjon innenfor fødselspenge- eller adopsjonspengetiden, taler for at tvister behandles av det lokale arbeidstilsynet med Direktoratet for arbeidstilsynet som klageinstans. Utvalget vil ikke anbefale at det opprettes et nytt konfliktløsningsorgan.

I likhet med hva som gjelder i forhold til uttak av hel fødselspermisjon, må en arbeidstaker som skal tilbake til arbeidet etter å ha anvendt en tidskonto-ordning, ha krav på den samme stillingen som vedkommende hadde før permisjonen.

Arbeidstakeren må videre sikres oppsigelsesvern i hele permisjonsperioden.

Utvalget forutsetter at retten til delvis permisjon skal gjelde alle grupper arbeidstakere som oppbeholder rettigheter etter folketrygdloven.

2.1.3 Fedrenes rettigheter

Utvalget har vurdert muligheten for å "øremerke" en viss andel av tidskontoen for faren. Når utvalget ikke finner å kunne anbefale at en viss del av tidskontoen skal forbeholdes faren, har dette sammenheng med begrensningene i dagens lovverk.

Som følge av at faren ikke har selvstendig opptjeningsrett til fødselspenger og at refusjonen etter folketrygden er begrenset oppad til 6 G, vil uttak av fødselspengerrettigheter kunne medføre inntektstap.

Utvalget vil derfor anbefale at det vurderes å innføre en selvstendig opptjeningsrett til fødselspenger for menn. Dette vil etter utvalgets syn være nødvendig for å likestille begge foreldre i forhold til ansvaret for barneomsorg.

2.1.4 Forholdet til trygdeutbetalingen

Utvalget legger til grunn at refusjonen av fødselspenger på samme måte som i dag skal skje fra trygdekontoret på grunnlag av opplysninger fra arbeidstaker og arbeidsgiver. Dette forutsetter at trygdekontoret etablerer en EDB-løsning som er tilpasset en mer fleksibel ordning enn dagens. Av hensyn til de praktiske sider ved trygdeutbetalingen må arbeidstaker ha avtalt en ordning med arbeidsgiver før trygdekontoret kobles inn.

2.1.5 Evaluering

Tidskonto-ordningen bør etter utvalget syn evalueres etter en 2-3 års periode, med sikte på å kartlegge i hvor stor grad den er blitt benyttet i henholdsvis kvinner og menn, hvordan den har innvirket på småbarnforeldrenes og virksomhetens situasjon og hvordan den har fungert i forhold til trygdeetaten.
